

HJALMAR SÖDERBERG

Det blå ankaret

Ur *Främlingarna* (1903)

I.

I salen gick dansen; men i det halfskumma rökrummet sutto några herrar som icke dansade. De yngre hade hvita blommor i knapphålen, de äldre hade ordnar. I ett soffhörn satt en man litet för sig själf; han satt helt tyst och log som åt en lycklig dröm. Hans ansikte var brunt, men hans panna var vit. Hans frack var lika korrekt som någon annans, och han hade också en vit blomma i knapphålet. Men vänstra handen, som hängde ned öfver soffkarmen, var tatuerad med ett blått ankare.

Egentligen var det ingen bal, det hade varit middag, och man dansade efteråt.

En man med en orden stannade framför honom:

– Ni dansar inte, herr Fant? sade han.

Fant svarade:

– Jag dansade nyss med fröken Gabel.

Men då han sade detta, kände han att han rodnade.

Hvarför skulle han också säga: med fröken Gabel. Det

kunde ju vara likgiltigt hvem han hade dansat med. Då han nu tyckte, att han hade sagt en dumhet, blef han ond på mannen, som han hade sagt den åt, och satte sig att stirra på hans orden utan att säga något. Och emedan det var en utländsk skojarorden af värsta slag blef mannen generad och hostade torrt och gick sin väg.

Fant satt kvar och stirrade in i en spegel på väggen snedt öfver. Men det var icke sig själf han såg i spegeln. Det var danssalens ljusflod och kvinnornas buktande linjer. Ljudlöst tycktes de röra sig i musikens takt. Se deras röda munnar, se armarnas hvita böjningar – – –

Där var hon åter. För tredje gången gled hon förbi öfver spegelglaset. Det var kusinen hon dansade med. En pojke, nyss student – nå.

Nej, han kunde icke sitta stilla, han kunde icke se på det mera. Det betydde ju ingenting att hon dansade med sin kusin, men han kunde inte se på det, han reste sig och gick ut ur rummet.

Någon frågade:

– Hvem är den där herr Fant?

– Han har uppfunnit något, en gasbrännare, tror jag. Han är redan på väg att bli förmögen.

– Men har ni sett, sade mannen som hade en utländsk orden, har ni sett, att han har ett blått ankare tatueradt på ena handen?

De brusto plötsligt i gapskratt.

II.

Han dref af och an genom rummen. Han kom ut i tamburen. Ett par vasariddare sutto på vedlåren och talade om affärer, medan de gestikulerade med två stora cigarrer, på hvilka de hade låtit maggördlarna sitta kvar. De tystnade då han gick förbi.

Han kom in i ett litet grönaktigt och halfskumt rum. Från taket hängde på en smal snodd en enda glödlampa, hvars ljus fördunklades af blå och gröna pärlfransar. På en spegelbyrå med grön stenskifva satt en kinesisk porslinsgubbe sofvande på sina korslagda ben.

– Hur underligt aflägsset musiken ljud – liksom nedifrån, underifrån –

Han satte mandarinens hufvud i rörelse med en liten stöt af sitt lillfinger. Två speglar upprepade i en oändlig serie det gula hufvudets bleka och sömnsjuka nickningar.

– Nu tystnade den, musiken – –

Plötsligt stod hon där, midt i rummet. Han hade icke hört henne, då hon kom. Hon räckte bägge sina händer emot honom, han tog dem och drog henne till sig i en kyss, men hon gjorde sig lös nästan strax:

– Det kommer någon, sade hon.

De lyssnade. Röster närmade sig och drogo sig åter bort.

När det var tyst omkring dem, tryckte hon sig intill honom i en lång kyss. Och han tänkte medan hon kysste honom: Detta är lifvet. Detta är evigheten.

Långt borta, i en grön skymning, nickade mandarinens bleka hufvud.

– Som du kysser ingen, mumlade han.

– Som du kyssa många, svarade hon leende.

Och han tänkte för sig själf: hon ler, för att jag skall förstå att hon skämtar och att hon aldrig har kysst någon annan.

Medan han smekte hennes små händer mellan sina, märkte han att hon betraktade hans vänstra hand.

– Du ser på ankaret, sade han. Det är sant, det är inte vackert. Och det går aldrig bort.

Hon tog hans hand och betraktade nyfiket de blå prickarna, som bildade ett ankare. Men hon sade ingenting.

– Det var i Hamburg det gjordes, sade han. Jag var skeppspojke på ett fartyg. Vi hade gått i land och kommit in på en krog vid hamnen. Jag minns det så väl alltsammans, dimman och de många masterna i hamnen och hur det luktade från fletherna. Mina kamrater voro tatuerade, både på händer och armar och på kroppen, och de tyckte att jag också borde tatuera mig. Jag kunde icke neka. Eljes hade de trott att jag var rädd för smärtan, ty det gjorde mycket ondt. Men jag tyckte också att det var stil på det: jag var ju bara fjorton år.

– Är du tatuerad på kroppen också? frågade hon.

Han svarade leende och litet motvilligt:

– Ja, på bröstet har jag ett fartyg och en fågel, som skall föreställa en örn. Men det är mera likt en tupp.

Hon såg honom länge in i ögonen, lyfte långsamt upp hans hand till sina läppar och kysste det blå ankaret.

III.

Det gick år; och en dag sade Richard Fant till sin hustru, när de höllo på att kläda sig för att gå bort till middag:

– Ser du, jag tror att det blå ankaret börjar blekna.

Det är kanske på väg att försvinna helt och hållet.

– Å, det är nog inte så väl, svarade hon.

Hon hade egentligen sina tankar på annat håll. Hon tänkte på sin kusin, Tom Gabel, som var attaché vid beskickningen i Madrid. Han hade varit hemma på besök ett par månader nu, och han hade lofvat att komma och hämta dem till middagen, de skulle åka tillsammans.

– Skynda dig nu, sade hon, så att inte Tom behöver vänta på dig.

– Jag är redan färdig, svarade han.

Han hade satt sig i en vrå i skuggan, fullt klädd. Hon vände sig om och granskade hans dräkt.

– Du har glömt din orden, sade hon.

– Jag vill inte ha min orden, svarade han.

– Men Richard! Tänker du verkligen vara så ohöflig mot Tom, som har skaffat dig den?

Han gick efter sin orden. Det var icke en af de allra sämsta, icke Kristiorden eller Nichan Iftikar. Det var en medelgod orden; en rätt bra orden. Och han fäste den på sitt frackuppslag med en känsla af att han kanske verkligen behöfde den, eftersom han hade ett blått ankare på vänstra handen.

IV.

Det blef dans efter bordet; men Fant blef sittande i ett soffhörn i rökrummet. Vid hans sida satt den man, som han fordom hade förargat genom att stirra på hans utländska orden; men han var nu kommandör. De hade blifvit goda vänner och kallade hvarandra för du, när de sade något åt hvarandra; men de sade ingenting. De sutto blott i hvar sitt hörn af soffan och rökte stora cigarrer med maggördlar och förstodo hvarandra fullkomligt.

Läkarna hade förbjudit Fant att röka starka cigarrer, ty han hade ett dåligt hjärta. Men han hade just tändt den tredje efter middagen.

I spegeln på andra väggen, midt emot, såg han de dansandes hvirfvel och ljusfloden från salen. Han hade ofta undrat öfver hur det kom sig, att de tycktes dansa liksom på filt eller på en mjuk gräsplan, ljudlöst. Han förstod nu, att det berodde på att han såg det i spegeln. Emedan bilden träffade honom från ett annat håll än larmet och musiken, ställde han dem icke i samband med hvarandra, och öfver de golftiljor, som spegeln återgaf, tycktes dansen gå utan buller. Se de unga flickornas hvita klädningar, se deras flämtande bröst – – –

Han erinrade sig att han en gång hade sett henne, som nu var hans hustru, sväfva förbi som de, i en ung flickas enkla hvita dansklädning. Hon var annorlunda klädd nu.

Se, där var hon ju med honom, kusinen. Hon blef stående ett ögonblick i dörröppningen, upprätt, spenslig och smärt som alltid. Hon tycktes alldeles naken under det styfva, brokiga sidenstycke, i hvilket hon hade svept in sin kropp, och som blott hölls tillsamman af några spännen vid skulderna och midjan. Och de böjde hufvudena samman och hviskade.

Nej, han måste röra på sig en smula ... räta litet på benen ... Det är inte bra att sitta för länge stilla efter en stark middag och röka tre svarta cigarrer.

Han tände den fjärde och började drifva af och an genom rummen.

Han kom ut i tamburen. Tre unga herrar med hvita blommor i knapphålen sutto på vedlåren med cigarretter i mungiporna och pratade om fruntimmer; men de tystnade då han gick förbi. Han öppnade dörren till det lilla gröna kabinettet och gick in. Det var tomt. Han satte mandarinens gula hufvud i rörelse med en stöt af en fingerknoge och gick fram till fönstret.

Fönsterglasets andades rimfrost och vinterkyla. Han blåste på rutan tills det blef en glugg mellan isblommorna, lade ögat till glaset och såg ut. Himlen var svart och gnistrade af stjärnor. Högst uppe stod Karlavagnen på ända med stängen i vädret.

Det var sent, alltså.

Han kunde icke förmå sig att lämna rummet, ty han kände en bitter och frätande längtan efter sin hustru och efter kyssen från fordom, kyssen under det blågröna ljuset från den ensamma glödlampans pärlsnodder, kyssen, som

mandarinen hade bevittnat i sin nickande halfslummer. Om hon ville komma nu, just nu? Ingen kunde kyssa som hon, nej ingen. Han hade kysst andra kvinnor, sedan hon icke älskade honom längre, men han hade glömt dem alla, han skulle icke känna igen dem om han mötte dem på gatan. Om hon ville komma! Ja, om hon också kom för att möta den andre, äfven då skulle han taga hennes tvungna och bedrägliga kyss för en lycka, äfven då – – –

Han lyssnade. Det hördes hviskande röster utanför dörren, men de tystnade med ens och blefvo borta.

Han kände något besynnerligt åt hjärtat, han kände att han inom ett par sekunder skulle ligga utsträckt på mattan, utan medvetande, men han höll sig ännu upprätt, och plötsligt hörde han från tamburen, där de unga herrarna rökte cigaretter på vedlåren, en mycket tydlig röst som sade:

– Nå, det är ju för resten naturligt. Man kan inte begära att hon skall vara kär i en person som har ett blått ankare tatueraadt på ena handen.

V.

Likkistan stod midt i rummet. Den svartklädda kvinnan gick af och an, af och an.

– Nej, han kommer inte – –

Då han äntligen kom, sade han:

– Förlåt mig, min älskade. Jag blef fördröjd af en person som kom på besök ...

Hon nickade stelt. Hon trodde honom icke, eftersom han icke kysste henne.

Och han sade, när han fann att de båda hade stått alltför länge tysta:

– Jag måste resa i morgon. Jag har fått telegram från ministern. Men jag svär dig, att jag skall komma tillbaka, tillade han med litet lägre röst, som om han icke ville att den döde skulle höra det.

Hon förstod att han ljög och att han aldrig ämnade återse henne. Och hon nickade:

– Farväl, sade hon.

Då han hade gått, gick hon fram till den dödes hufvudgärd och betraktade honom, utan att tänka på något vidare, ty hon var alltför trött. Men medan hon stod där, erinrade hon sig plötsligt att hon hade älskat honom. Hon hade också älskat andra män; men det föreföll henne nu, som om hon hade älskat denne mest. Och vid denna tanke kände hon gråten stiga upp långt nedifrån hjärtat; hon tog hans vänstra hand, den med det blå ankaret, och vätte den med sina kyssar och sin gråt.